

Opgave 1

In deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

Van handelsonderneming Yildiz bv is de resultatenbegroting (getallen in euro's) over 2010 bekend.

Inkoopwaarde van de omzet	450.000	Omzet	900.000
Algemene kosten	234.000		
Verkoopkosten	58.500		
Nettowinst	<u>157.500</u>		
	900.000		<u>900.000</u>

Andere gegevens zijn:

- Yildiz registreert haar producten tegen een vaste verrekenprijs (vvp).
- De geschatte gemiddelde inkoopprijs bedraagt € 285,- en de geschatte inkoopkosten € 15,- per product.
- De opslag voor algemene kosten en de opslag voor verkoopkosten zijn een percentage van de begrote inkoopwaarde van de omzet.
- De opslag voor algemene kosten is 52%.
- De opslag voor de nettowinst is een percentage van de totale begrote kosten.
- De waarde van de voorraad tegen vvp op 1 januari 2010 bedraagt € 52.500,-. De verwachte waarde op 31 december 2010 bedraagt € 54.900,-.

- 1p **1** Noem een ander voorraadregistratiesysteem dan de vaste verrekenprijs.
- 3p **2** Bereken voor 2010 het verwachte aantal in te kopen producten.
- 2p **3** Bereken het opslagpercentage voor de verkoopkosten dat Yildiz hanteert om de kostprijs te kunnen berekenen.

De werkelijke verkopen in 2010 zijn 1.480 producten. De werkelijke verkoopkosten bedragen in 2010 € 60.000,-.

- 2p **4** Bereken het werkelijke resultaat op de verkoopkosten over 2010. Geef aan of het voordelig of nadelig is.

Opgave 2

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 1 tot en met 4.

De 54-jarige Marcel Peters heeft een bakkerij in Nijmegen. In een fraai winkelpand verkoopt hij zijn brood en banket.

Een meelallergie weerhoudt hem er sinds 1 juni 2010 van om nog hele dagen in de bakkerij te werken. Zijn werkzaamheden worden nu grotendeels overgenomen door een extra aangetrokken werknemer. Terwijl de loonbetalingen oplopen, moet Peters nog tot januari 2011 wachten op een arbeidsongeschiktheidsuitkering.

In informatiebron 1 staan gegevens over de arbeidsongeschiktheidsverzekering (aov). Peters heeft gekozen voor een eigenrisicoperiode van zes maanden.

- 1p **5** Welk voordeel heeft Peters van een eigenrisicoperiode van zes maanden vergeleken met een kortere eigenrisicoperiode?

De hoogte van de arbeidsongeschiktheidsuitkering die Peters ontvangt, is afhankelijk van meerdere factoren, waaronder het verzekerde inkomen inclusief indexering.

Peters is per 1 juli 2010 voor 70% arbeidsongeschikt verklaard.

- 3p **6** Bereken de hoogte van de arbeidsongeschiktheidsuitkering die Peters met ingang van januari 2011 maandelijks ontvangt.

Peters stelt elk jaar een liquiditeitsbegroting op die altijd bepaalde posten bevat (*zie informatiebron 2*).

- 2p **7** Welke genoemde uitgavenpost op de liquiditeitsbegroting kan door het ontvangen van de arbeidsongeschiktheidsuitkering vanaf januari 2011 veranderen? Motiveer het antwoord.

Voor de liquiditeitspositie in 2010 heeft de uitkering aan Peters nog geen gevolgen.

Op 1 november 2010, aan het begin van week 44, heeft Peters nog € 8.000,- aan liquide middelen. De liquiditeitspositie van Peters verslechtert echter met het verstrijken van de weken. Niet alleen de loonbetalingen van de extra aangetrokken werknemer, maar ook de nog steeds tegenvallende omzetcijfers zijn daar schuldig aan. Uit de liquiditeitsbegroting van week 44 tot en met 48 van 2010 leest Peters af dat de bakkerij in week 48 in liquiditeitsproblemen zal komen.

- 3p **8** Toon met een berekening aan dat de bakkerij in week 48 in liquiditeitsproblemen zal komen. *Vul hiertoe de uitwerkbijlage behorende bij deze vraag in en geef de conclusie.*

Om de liquiditeitspositie in week 48 van 2010 te verbeteren en problemen met zijn bank te voorkomen, is Peters van plan om de aflossingsvorm van zijn hypothecaire lening te veranderen.

Bovendien wil hij met ingang van week 46 ook taarten gaan verkopen aan scholen en bedrijven. In de informatiebronnen 3 en 4 zijn dit hypotheekplan en taartenplan opgenomen. Peters wil vaststellen of het hypotheekplan en het taartenplan zullen leiden tot het voorkomen van een liquiditeitsprobleem in week 48.

Hypotheekplan

Peters heeft in week 44 overleg gehad met een hypotheekadviseur en zal zijn annuïteitenhypotheek op de bakkerij omzetten in een aflossingsvrije hypotheek. In week 48 van 2010 is de eerste betaling aan de bank volgens de nieuwe hypotheekvorm.

- 3p **9** Bereken de besparing op de hypotheekuitgaven in week 48 van 2010 (*zie informatiebron 2 en 3*).

Taartenplan

Peters gaat de winkel anders inrichten. Hierdoor loopt de klant altijd langs de taartenvitrine en zal eerder een taart kopen. Door ook taarten aan bedrijven en scholen te gaan verkopen, verwacht Peters een aanzienlijke omzetstijging te kunnen behalen in de laatste weken van het jaar 2010.

- 2p **10** Bereken de uitgaven aan ingrediënten per taart in week 48 (*zie informatiebron 2 en 4*).
- 4p **11** Bereken de toename van liquide middelen in week 48 als gevolg van het taartenplan. *Vul hiertoe de uitwerkbijlage behorende bij deze vraag in.*

Conclusie

Het taartenplan en hypotheekplan hebben als doel het liquiditeitsprobleem in week 48 van 2010 te voorkomen. Peters zal hierbij ook gebruik maken van het rekening-courantkrediet.

- 3p **12** Toon met een berekening aan of dit doel wordt bereikt.

uitwerkbijlage

8

getallen in euro's	week 44	week 45	week 46	week 47	week 48
saldo liquide middelen begin
ontvangsten					
verkoop	7.400	7.400	7.400	7.400	7.400
uitgaven					
inkoop ingrediënten	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
hypotheekuitgaven	3.000				3.000
energie	1.680				1.680
transport	200	200	200	200	200
kantoor		150			
loon	14.000				14.000
overig (inclusief verzekeringspremies)	500	500	500	500	500
privé-opnames	<u>700</u>	<u>700</u>	<u>700</u>	<u>700</u>	<u>700</u>
totale uitgaven	22.580	4.050	3.900	3.900	22.580
verandering liquide middelen	-15.180	3.350	3.500	3.500	-15.180
saldo liquide middelen eind

Conclusie:

Peters komt eind week 48 in liquiditeitsproblemen, omdat

.....

.....

.....

uitwerkbijlage

11

taartenplan	week 46	week 47	week 48
ontvangsten			
contant	140	280
op rekening	<u>0</u>	<u>0</u>
totaal	140	280
uitgaven			
extra inkoop ingrediënten	100	100
bezorging	<u>30</u>	<u>30</u>
totaal	130	130
verandering liquide middelen	10	150
verandering liquide middelen, cumulatief	10	160

berekeningen:

- contant:
- op rekening:
- inkoop ingrediënten:
- bezorging:

Informatiebron 1

Arbeidsongeschiktheidsverzekering (aov) van Marcel Peters

Marcel Peters heeft op 1 januari 2003 bij Zilveren Kruis een aov voor zelfstandigen afgesloten. Bij het afsluiten van deze verzekering moest hij verschillende keuzes maken.

Peters heeft toen gekozen voor een verzekerd jaarinkomen van € 30.000,- inclusief indexering. Deze indexering houdt in dat het verzekerd inkomen jaarlijks per 1 januari meegroeit met de gemiddelde prijsstijging (consumentenprijsindex CPI). In de jaren 2003 tot en met 2010 was de jaarlijkse prijsstijging 2% ten opzichte van het voorafgaande jaar.

Peters heeft gekozen voor een eigenrisicoperiode van 6 maanden, wat betekent dat hij pas 6 maanden na (gedeeltelijke) afkeuring een eerste uitkering ontvangt. De onderstaande tabellen zijn afkomstig van Zilveren Kruis.

Dekkingsoverzicht

arbeidsongeschiktheid	alle medisch vast te stellen vormen van arbeidsongeschiktheid
verzekerd inkomen	maximaal € 150.000,- per jaar
eigenrisicoperiode	1, 2, 3, 6, 12 of 24 maanden
uitkeringspercentage	arbeidsongeschiktheid volgens 7-klassensysteem
index verzekerd inkomen	volgens het CPI
premie	de premie is afhankelijk van het verzekerd inkomen, lengte van de eigenrisicoperiode en duur van de uitkering.

Het uitkeringspercentage is afhankelijk van het arbeidsongeschiktheidspercentage (*zie onderstaande tabel*).

7-klassensysteem

klasse	arbeidsongeschiktheid in %	uitkering in %
1	80 tot 100	100
2	65 tot 80	75
3	55 tot 65	60
4	45 tot 55	50
5	35 tot 45	40
6	25 tot 35	30
7	0 tot 25	0

Informatiebron 2

Liquiditeitsbegroting (getallen in euro's) bakkerij Peters van week 44 tot en met 48 van 2010, vóór invoering van hypotheekplan en taartenplan

	week 44	week 45	week 46	week 47	week 48
saldo liquide middelen begin ¹⁾
ontvangsten					
verkoop	7.400	7.400	7.400	7.400	7.400
uitgaven					
inkoop ingrediënten	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
hypotheekuitgaven	3.000				3.000
energie	1.680				1.680
transport	200	200	200	200	200
kantoor		150			
loon	14.000				14.000
overig	500	500	500	500	500
privéopnames	<u>700</u>	<u>700</u>	<u>700</u>	<u>700</u>	<u>700</u>
totaal	22.580	4.050	3.900	3.900	22.580
verandering liquide middelen	-15.180	3.350	3.500	3.500	-15.180
saldo liquide middelen eind

Het rekening-courantkrediet dat bakkerij Peters bij de bank heeft, bedraagt € 10.500,-. Tot dat bedrag mag de bakkerij rood staan. Bij overschrijding van deze limiet heeft de bank het recht om het volledige krediet terug te vorderen.

noot 1 inclusief het gebruikte rekening-courantkrediet

Informatiebron 3

Hypotheekplan

Peters heeft in het jaar 1993 een hypothecaire lening afgesloten voor een bedrag van € 500.000,-. Het betreft een zogenaamde annuïteitenlening waarvan de betaling maandelijks plaatsvindt. De interest op deze lening is op dit moment 0,5% per maand.

Om de liquiditeitspositie te verbeteren, zal de schuldrest van de annuïteitenlening worden omgezet in een lening waarbij er gedurende de looptijd niet wordt afgelost, de zogenaamde aflossingsvrije hypotheek. Het interestpercentage op de nieuwe hypothecaire lening ligt 0,1% procentpunt bovenop het huidige interestpercentage.

Op het moment van omzetting van de leningsvorm is er op de annuïteitenlening € 192.806,- afgelost. De resterende looptijd van de lening is dan nog 12 jaar. In week 48 van 2010 vindt de eerste betaling van de nieuwe hypotheek plaats.

Informatiebron 4

Taartenplan

De gemiddelde verkoopprijs van een taart die een klant in de winkel (zogenaamde winkelklant) koopt, bedraagt € 14,-. Bedrijven en scholen krijgen daar € 2,- korting op. Marcel Peters gaat ervan uit dat dit 'taartenplan' met het bestaande personeel kan worden uitgevoerd, zonder dat de loonkosten oplopen.

Verder gaat de bakker ervan uit dat de inkoop van ingrediënten als gevolg van het taartenplan in week 46 met 4% stijgt ten opzichte van het bedrag dat in week 46 vermeld staat op de oorspronkelijke liquiditeitsbegroting (zie informatiebron 2). Dit extra inkoopbedrag blijft in de weken 46 tot en met 48 hetzelfde en is alleen voor de productie ten behoeve van het taartenplan. De uitgaven aan ingrediënten zijn een vast bedrag per taart. De betaling van de ingrediënten is in de week van levering van de ingrediënten.

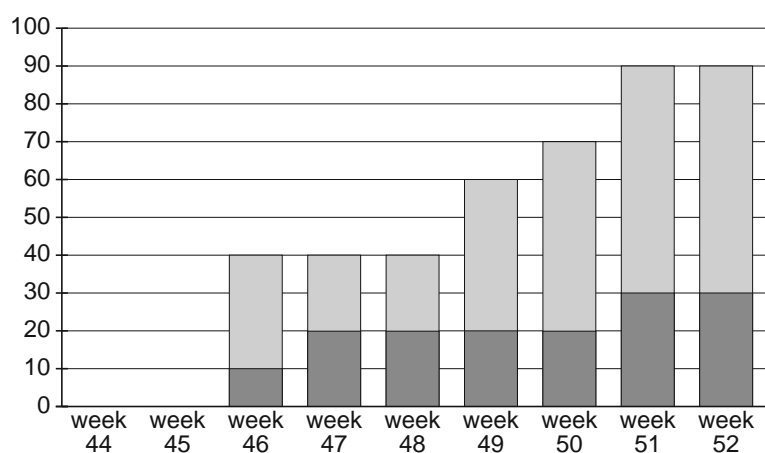
De uitgaven voor de bezorging van de taarten aan de bedrijven en scholen worden gedaan in de week dat de taarten worden geleverd. De vaste bezorgkosten bedragen € 30,- per week.

Winkelklanten betalen de taarten contant.

De scholen en bedrijven krijgen een krediettermijn van 2 weken en maken daar geheel gebruik van.

De verwachte extra afzet van taarten in week 44 tot en met week 52 is in het volgende overzicht weergegeven.

Afzet extra taarten volgens taartenplan



Legenda:

- bedrijven en scholen
- winkelklanten

Opgave 3

Op de balans van onderneming Accell komen in alfabetische volgorde onder andere de volgende posten voor:

- Aandelenkapitaal
- Crediteuren
- Debiteuren
- Deelnemingen
- Gebouwen en terreinen
- Goodwill
- Licenties
- Machines
- Reserves
- Voorraden
- Vooruitontvangen bedragen
- Voorzieningen
- (kortlopende) Vordering op de belastingdienst.

- 3p **13** Welke van de hiervoor genoemde posten staan op de activazijde van de balans van Accell? *Vul hiertoe op de uitwerkbijlage behorende bij deze vraag, de activazijde van de balans van Accell in (geen bedragen) door de posten op de juiste plaats te zetten.*

Voor de balanspost Gebouwen en terreinen zijn de volgende gegevens (getallen x € 1.000) bekend:

		Gebouwen en terreinen
a	Boekwaarde 1 januari 2010	38.200
b	Investerings 2010	5.947
c	Herwaardering 2010	930
d	Afschrijvingen 2010	1.967
e	Boekwaarde 31 december 2010

- 2p **14** Bereken de boekwaarde van de Gebouwen en terreinen op 31 december 2010.
- 2p **15** Leg uit welke van de bovenvermelde gegevens a tot en met e op een liquiditeitsbegroting van Accell kan/kunnen voorkomen.

uitwerkbijlage

13

Vaste activa	
	Materiële vaste activa

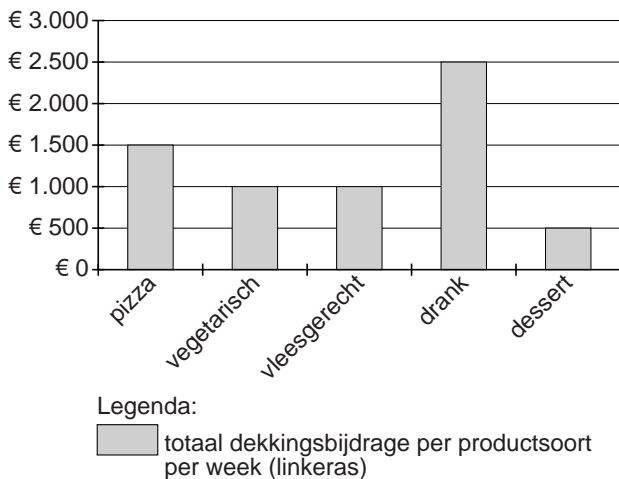
	Immateriële vaste activa

	Financiële vaste activa

Vlottende activa	

Opgave 4

Voor pizzeria Mamma Casalinga is het onderstaande overzicht gegeven voor week 39.



De totale constante kosten zijn €5.000,- per week.

Mamma Casalinga verkoopt de aangeboden producten alleen in haar restaurant.

2p **16** Bereken de winst in week 39.

De verkoopprijs van een pizza in het restaurant bedraagt gemiddeld €7,50.
 De variabele kosten per pizza zijn gemiddeld €3,50.

1p **17** Bereken het aantal verkochte pizza's in week 39.

De pizzeria gaat vanaf week 40 ook pizza's thuisbezorgen.

De constante bezorgkosten bedragen in totaal €400,- per week en bestaan uit de kosten van twee bromfietsen en de loonkosten van tien scholieren.

De omzet in het restaurant blijft gelijk.

2p **18** Leg uit onder welke voorwaarde de loonkosten van de scholieren tot de constante kosten van Mamma Casalinga moeten worden gerekend.

De variabele kosten van een bezorgde pizza zijn €0,50 hoger dan de variabele kosten per pizza in het restaurant als gevolg van het vervoer.

Mamma Casalinga hanteert bij de bezorging dezelfde verkoopprijzen voor de pizza's als in het restaurant, maar brengt de klant een bezorgvergoeding in rekening. De klant betaalt per bestelling €1,50 voor de bezorging, ongeacht het aantal pizza's. Gemiddeld worden er per bestelling twee pizza's bezorgd.

In week 40 bedraagt de omzet van bezorgde pizza's €1.650,- (exclusief de bezorgvergoeding).

3p **19** Bereken de toename van de winst in week 40 door de verkoop van bezorgde pizza's.

Opgave 5

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 5 tot en met 7.

SAVO is een beursgenoteerd toeleveringsbedrijf in de auto-industrie, dat met regelmaat onderwerp is van overnamegeruchten (*zie informatiebron 5*). In 2010 zijn de vooruitzichten voor het bedrijf slecht en ligt er een overnameplan van een concurrerend bedrijf op tafel. Over de 'juiste prijs' voor de aandelen van SAVO wordt onderhandeld.

Het bepalen van de waarde van een over te nemen onderneming en daarmee de overnameprijs is een lastige zaak.

- 1p **20** Noem een reden waarom de wet voorschrijft dat beursgenoteerde ondernemingen een jaarverslag moeten publiceren.

In informatiebron 6 en 7 zijn financiële overzichten opgenomen die ontleend zijn aan het jaarverslag van SAVO over het jaar 2010.

- 1p **21** Bepaal de intrinsieke waarde van SAVO op 31 december 2010.

- 2p **22** Bereken de beurswaarde van SAVO op 31 december 2010.

- 1p **23** Geef een verklaring waarom de overnamegeruchten kunnen leiden tot een stijging van de beurswaarde van SAVO.

Een belegger heeft interesse in het aandeel SAVO. Eerst vergelijkt hij de winstverdeling van 2010 met die van 2009. Voor een correcte vergelijking is hetzelfde percentage vennootschapsbelasting gehanteerd.

- 2p **24** Geef de winstverdeling van 2010 weer. *Vul hiertoe de uitwerkbijlage behorende bij deze vraag in.*

SAVO heeft in 2010 haar winstreservering beperkt. Uit informatiebron 5 kunnen redenen worden afgeleid waarom SAVO haar winstreservering in 2010 heeft beperkt.

- 2p **25** Geef twee van deze redenen en motiveer het antwoord.

De belegger berekent het dividendrendement en het dividendpercentage in 2010 en in 2009.

Het dividendpercentage van SAVO is in 2010 ondanks de fors lagere winst, slechts weinig lager dan dat van 2009. De dividenduitkering aan de aandeelhouders wordt daarmee op een hoog niveau gehouden, wat het dividendrendement ten goede komt.

- 2p **26** Bereken het dividendpercentage van SAVO in het jaar 2010.

1p 27 Bereken het dividendrendement van SAVO in het jaar 2010 (*zie formuleblad*).

Formuleblad

Voor de beantwoording van vraag 27 is de volgende formule beschikbaar.

$$27 \quad \text{Dividendrendement} = \frac{\text{dividend}}{\text{koers begin van het jaar}} \times 100\%$$

uitwerkbijlage

24

Winstverdeling 2010 en 2009 van SAVO in miljoenen euro's

	2010	2009
Winst voor belasting	779
Vennootschapsbelasting (25%)	195
Winst na belasting	584
Dividend	263
Reservering	321

Informatiebron 5

SAVO

Het beursgenoteerde bedrijf SAVO is een toeleverancier in de auto-industrie. Het bedrijf levert onder andere uitlaten, velgen en ruiten aan fabrikanten van personenauto's en vrachtauto's.

De aandeelhouders van SAVO hebben altijd kunnen profiteren van de goede resultaten van hun onderneming. SAVO was telkens in staat haar aandeelhouders een ruim deel van de winst uit te keren en tevens een aanzienlijk bedrag te reserveren. SAVO voert een politiek van dividendstabilisatie.

De groeimogelijkheden voor SAVO waren zeer positief en de belangstelling bij beleggers groot. Meerdere keren heeft SAVO de (buitenlandse) overnamepogingen weten te blokkeren en daarmee haar zelfstandigheid kunnen bewaren.

Aan het eind van het vorige decennium veranderde alles.

De inzakkende internationale wereldeconomie in 2008 en 2009, en het uitblijvende herstel in 2010 hebben de resultaten van de conjunctuurgevoelige onderneming de afgelopen 2 jaar sterk onder druk gezet. Waar de slooppremies in 2009 de autoverkoop en omzet hier en daar nog enigszins op peil wisten te houden, kleurden de cijfers van de auto-industrie in 2010 toch diep rood.

De groeivoorzichten voor SAVO zijn slecht. Enerzijds wordt het steeds moeilijker om nieuwe buitenlandse afzetmarkten te betreden, anderzijds is de komst van vooral de Aziatische concurrent op de thuismarkt sterk voelbaar. SAVO heeft haar investeringsplannen voor 2011 op een zeer laag pitje gezet.

De vraag is of het Nederlandse bedrijf in staat is om op eigen kracht uit het dal te komen en haar zelfstandigheid zal kunnen bewaren. Misschien is het voor alle stakeholders toch interessant in te gaan op een onlangs gedaan overnamebod van een grote buitenlandse concurrent. Daarmee is de toekomst van SAVO wellicht het beste veilig gesteld.

Informatiebron 6

Financiële overzichten van SAVO

Winst- en verliesrekening van SAVO over 2010 (getallen in miljoenen euro's)

Netto-omzet	10.439	
Bedrijfskosten	<u>9.810</u>	
Bedrijfsresultaat		629
Interestopbrengsten	23	
Interestkosten	<u>184</u>	
Financieringsresultaat		<u>-161</u>
Winst voor belasting		468

Creditzijde van de balans van SAVO op 31 december 2010 (getallen in miljoenen euro's)

Eigen vermogen		
Aandelenkapitaal	180	
Reserves	1.593	
Winstsaldo voor belasting 2010	<u>468</u>	
		2.241
Vreemd vermogen lang		
Obligatieleningen	1.527	
Overig lang vreemd vermogen	<u>1.350</u>	
		2.877
Vreemd vermogen kort		
Crediteuren	1.648	
Overig kort vreemd vermogen	<u>1.129</u>	
		<u>2.777</u>
Totaal vermogen		7.895

Informatiebron 7

Overige gegevens van SAVO

	2010	2009
Aandelenkoers:		
- Hoogste	€ 21,70	€ 27,92
- Laagste	€ 10,57	€ 12,95
- Slotkoers 31 december	€ 21,50	€ 13,76
Aantal geplaatste aandelen op 31 december (in miljoenen)	365
Nominale waarde per aandeel	€ 0,48	€ 0,48
Ratio's per 31 december:		
- Operating margin ¹⁾	6,2%	8,8%
- Solvabiliteit ²⁾	28%	25%
- Winst per aandeel ³⁾		€ 1,60
- Dividend per aandeel	€ 0,68	€ 0,72
Dividendrendement	3,2%
Dividendpercentage	150%

noot 1 bedrijfsresultaat als percentage van de omzet

noot 2 eigen vermogen als percentage van het totaal vermogen

noot 3 de winst na aftrek van vennootschapsbelasting

Opgave 6

Peter is eigenaar van een eenmanszaak. Hij heeft geen pensioen- of prepensioenregeling afgesloten. Omdat hij van plan is om op zijn 62^e verjaardag te stoppen met werken, heeft hij jaarlijks tot zijn 55^e verjaardag een vast bedrag op een spaarrekening gestort.

- 2p **28** Het saldo van deze spaarrekening bedraagt op zijn 55^e verjaardag € 100.000,-. Bereken het saldo op deze spaarrekening op zijn 62^e verjaardag als er rekening wordt gehouden met een jaarlijkse interestvergoeding van 4% op basis van samengestelde interest en er verder geen stortingen meer zullen plaatsvinden.

Peter stelt zijn toekomstplannen bij en wil een cruise maken. Daarom wil hij op zijn 62^e verjaardag over een bedrag beschikken dat € 35.000,- hoger ligt dan het spaarsaldo van vraag 28. Hiertoe zal Peter op zijn 56^e verjaardag een eenmalige aanvullende storting op deze spaarrekening doen.

- 2p **29** Bereken het bedrag van de aanvullende storting als ook hier rekening wordt gehouden met een jaarlijkse interestvergoeding van 4% op basis van samengestelde interest.